

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 จัดทำขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพพัฒนาคนให้มีสมรรถนะในการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และ หลักการมีส่วนร่วมของสังคม (All For Education) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : จ-ฉ)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดการบริหารและการจัดการศึกษามาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง โดยรายละเอียดที่สำคัญที่ปรากฏใน หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษาและมาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอกหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554 : 15-36)

จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 44 มอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาภายใต้หลักการบริหารงานการศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินการทางงบประมาณ

ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษารวมตลอดถึงหลักการ การให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษามีอำนาจทำนิติกรรมสัญญา ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้วการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีผลให้ การบริหารสถานศึกษามีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัวมากขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา. 2562 : 46)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายมุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ การศึกษาไปสู่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาและ จัดระบบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 21) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 151-171)

ซึ่งการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งความเป็นอิสระในการจัดการให้คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้ในบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ยึดหลักความเท่าเทียมกันและ ความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน คือ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนการผลิต 3) การจัดระบบการจัดหาพัสดุ 4) การบริหารการเงิน และควบคุมงบประมาณ 5) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 6) การบริหารสินทรัพย์และ 7) การตรวจสอบภายใน เพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานยึดหลักการกระจาย อำนาจในการบริหารงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นลักษณะของวงเงินรวมแก่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบ การจัดการงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ จากผลสำเร็จของงานและ ทรัพยากรที่ใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 52-53)

ดังที่ David (อ้างถึงใน Cheng. 1996 : 4) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องประกอบไปด้วยแนวคิดหลักสำคัญ 2 ประการ คือ 1) โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสิ่งที่ดีควรอยู่ในหน่วยปฏิบัติ จึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและจัดการ งบประมาณให้กับโรงเรียนมากขึ้นและลดการควบคุมจากส่วนกลางลง 2) การมีส่วนร่วมและการมี ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษา ความสำเร็จของ

การปฏิรูปไม่ใช่เกิดจากการควบคุมจากภายนอก หากแต่เกิดจากการที่สมาชิกในโรงเรียนและชุมชนให้ความร่วมมือกันในการตัดสินใจการบริหารและการปฏิบัติงาน

ปัจจุบันโรงเรียนมีบทบาทในการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง ตามขอบเขตภารกิจงาน ซึ่งลักษณะการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในปัจจุบันกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงบประมาณและหน่วยบริหารการเงิน โดยสถานศึกษาสามารถกำหนดความต้องการและเสนอของบประมาณผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา งบประมาณที่ได้รับจัดสรรอยู่ในรูปของเงินก้อนที่สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารตามกรอบงบประมาณที่ได้รับ การบริหารระบบใหม่จะเน้นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานหรือมุ่งเน้นผลงาน ส่วนระบบงบประมาณก็จะ เป็นแบบมุ่งเน้นผลงานที่ลดการควบคุมรายละเอียดจากส่วนกลาง เพื่อให้หน่วยงานมีความอิสระและ ความคล่องตัวในการบริหารให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ และเพื่อให้การบริหารงบประมาณ มีความสอดคล้องกับระบบและวิธีการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ มีผลสำเร็จ ตามภารกิจที่กำหนดและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และการติดตาม รายงานผล เป็นเครื่องมือกำกับดูแลการดำเนินงาน และการใช้จ่ายงบประมาณภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและสามารถเปิดเผย ต่อสาธารณชนได้ (กระทรวงการคลัง, 2545 : 1) และสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555 : 106) ได้วิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ การศึกษาของประเทศและควรพัฒนาระบบติดตามการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาจึงเป็นมาตรฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาระบบงบประมาณทั้งสอดคล้องกับการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาเพื่อสถานศึกษา มีอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า เน้นความรับผิดชอบต่อ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนรวมทั้งสอดคล้องกับ นโยบายเป้าหมายของรัฐบาล

โดยความสำคัญของการบริหารและจัดการสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัว คือ การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงินและบัญชีการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ภารกิจด้านการบริหารด้านงบประมาณจึงมีความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (วรกาญจน สุขสดเขียว, 2556 :2) โรงเรียนสตรีนครสวรรค์เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา โดยยึดกรอบโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มบริหาร ดังนี้ (1) กลุ่มบริหารวิชาการ (2) กลุ่มบริหารงบประมาณ (3) กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน และ (4) กลุ่มบริหารทั่วไป

กลุ่มบริหารงบประมาณเป็นภารกิจหนึ่งของการบริหารและการจัดการของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายภารกิจของกลุ่มบริหารงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย (1) กลุ่มนโยบายและแผน (2) กลุ่มบริหารสินทรัพย์ (3) กลุ่มงานประเมินมาตรฐานและควบคุมคุณภาพการศึกษา และ (4) กลุ่มงานบุคคล

ซึ่งการดำเนินการของกลุ่มบริหารงบประมาณเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับของกระทรวงการคลัง และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2563 ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกด้านอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ซึ่งด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ พัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวทางและวัตถุประสงค์การพัฒนาของสถานศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษามีการพัฒนาการดำเนินงานต่างๆ ให้บรรลุตามปรัชญา/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาในระดับคุณภาพดีมากอยู่แล้วให้ดีมากหรือดีเลิศกว่าเดิม ซึ่งควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวทางและวัตถุประสงค์การพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาร่วมพัฒนาไปพร้อมๆ กันและสามารถปฏิบัติงานในเชิงรุก คิดงานใหม่ ที่มีการวางแผน กำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับปรัชญา/วิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่มีความชัดเจนสามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้อย่างยั่งยืนกำหนดการดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะภายใน 2 ปี

จากเหตุผลความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ ซึ่งเกี่ยวข้องรับผิดชอบในขอบข่ายงานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำและบริหารงบประมาณด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีคำถามที่ต้องหาคำตอบจากการวิจัย 2 ข้อ คือ

1. องค์ประกอบของกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ควรมีลักษณะอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
2. เพื่อสร้างรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
3. เพื่อประเมินรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบของกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีลักษณะเป็นพหุตัวแปร
2. รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน

3. ผลการประเมินรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ 5 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้
ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วม

2) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

รายงานผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้คือ แบบวิเคราะห์เอกสารโดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสารตำรา งานวิจัยและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญจำแนกและเรียงเรียงตามแบบวิเคราะห์เอกสารให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

3) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

- 2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.2) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้ แบบวิเคราะห์เอกสารงบประมาณของโรงเรียนเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์และ

จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการกำหนดคุณสมบัติประกอบด้วย

ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน

หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 14 คน

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 9 คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน 28 คน

และแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการกำหนดคุณสมบัติประกอบด้วย

ครูผู้สอน จำนวน 92 คน โดยคัดเลือกจากครูผู้สอนที่ไม่ได้เป็นหัวหน้ากลุ่มงาน, หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 14 คน โดยคัดเลือกจากกรรมการสถานศึกษา ยกเว้น ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ซึ่งเป็นเลขานุการโดยตำแหน่ง

ผู้ปกครอง จำนวน 342 คน โดยคัดเลือกจากผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองระดับห้องเรียน

รวมทั้งสิ้น จำนวน 448 คน

3) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ชั้นที่ 3 การจัดทำร่างรูปแบบกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การออกแบบกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาที่บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

โดยร่างและออกแบบส่วนประกอบโดยใช้ผลการศึกษาในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 แล้วนำมาเรียบเรียงและนำเสนอเป็นร่างรูปแบบที่ครอบคลุมการกระบวนการงบประมาณของโรงเรียน

3) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ กระบวนการงบประมาณของโรงเรียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดทำงบประมาณ 2) การอนุมัติงบประมาณ 3) การบริหารงบประมาณ 4) การประเมินผลงบประมาณ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการงบประมาณแต่ละขั้นตอน

ขั้นที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

ร่างกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 12 คน ในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันซึ่งเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล รอบแรก จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนครสวรรค์ โรงเรียนนวมินทราชูทิศฉะเชิงเทรา โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ โรงเรียนเทพศาลาประชาสรรค์ ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ จำนวน 4 คน

หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน จำนวน 4 คน

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 5 คน

3) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงร่างและนำเสนอรูปแบบกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การปรับปรุงร่างและนำเสนอรูปแบบกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วม

2) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ใช้ผลการศึกษาในชั้นที่ 4 มาใช้ในการในการปรับปรุงโดยวิเคราะห์ตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 12 คน ในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันซึ่งเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลรอบแรก จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนครสวรรค์ โรงเรียนนวมินทราชูทิศฉะเชิงเทรา โรงเรียนตากสินประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนเทศบาลประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ จำนวน 4 คน

หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน จำนวน 4 คน

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 5 คน

3) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบกระบวนการงบประมาณ หมายถึง การนำเสนอสิ่งทีแสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของกิจกรรมหรือขั้นตอนสำคัญ โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาและกรอบแนวคิด ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดทำงานงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณและการประเมินผลงบประมาณ

2. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลตามยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อวัดผลของงาน เป็นระบบที่มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นผลสำเร็จของงานให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมเน้นการวางแผนและการจัดการโดยต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์

3. การจัดทำงานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาทางการศึกษา เป็นการคำนวณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและการคาดคะเนรายได้จากแหล่งต่างๆ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ 1) การกำหนดแนวทางจัดทำงานงบประมาณ 2) การทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การจัดทำแผนปฏิบัติการ 4) การประมาณการรายรับ-รายจ่าย

3.1 การกำหนดแนวทางการจัดทำงานงบประมาณ หมายถึง การกำหนดนโยบายงบประมาณและการจัดทำปฏิทินงบประมาณเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำงานงบประมาณ

3.2 การทบทวน หมายถึง การทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่แสดงภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด

3.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการหมายถึง การจัดทำระยะเวลา1ปี เป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายระยะสั้น โดยแปลงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเป็นการกำหนดกิจกรรมที่จะทำทรัพยากรที่ใช้ ผู้รับผิดชอบและระยะเวลาที่แล้วเสร็จ

3.4 การประมาณการรายรับ - รายจ่าย หมายถึง การคาดการณ์รายได้ที่โรงเรียนจะได้รับจากแหล่งต่างๆ และการคาดการณ์รายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

4. การอนุมัติงบประมาณ หมายถึง การนำเสนอแผนงบประมาณให้ผู้มีอำนาจพิจารณาตัดสินใจอนุมัติงบประมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การพิจารณางบประมาณเป็นการประชุมพิจารณาารายรับ รายจ่ายรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ 2) การจัดทำเอกสารเพื่อขออนุมัติงบประมาณ

4.1 การพิจารณางบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาของสถานศึกษาในด้านรายรับ-รายจ่ายและรายละเอียดต่างๆ ในการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี

4.2. การจัดทำเอกสารเพื่อขออนุมัติ หมายถึง การทำและการเผยแพร่แผนปฏิบัติการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้เกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ

5. การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดการเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่ได้รับอนุมัติ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 2 ขั้น คือ 1) การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ 2) การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5.1 การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง การติดตามรายรับ/รายจ่ายเป็นระยะ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ

5.2 การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ หมายถึง การปรับเปลี่ยนงบประมาณจากแผนปฏิบัติการที่ได้รับอนุมัติ

6. การประเมินผลงบประมาณ หมายถึง การประเมินการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน และการรายงานผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบประกอบด้วย

6.1 การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบว่าโรงเรียนได้ใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

6.2 การรายงานผล หมายถึง การชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้จ่ายงบประมาณโดยการรายงานทางการเงินและผลการปฏิบัติงานให้ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต42รับทราบ

7. การมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง การให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับรู้ได้แสดงความคิดเห็นได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำ การอนุมัติ การบริหารและการประเมินผลงบประมาณของโรงเรียน

8. ผู้ให้ข้อมูล หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนโรงเรียนสตรีนครสวรรค์

คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนสตรีนครสวรรค์

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ที่เป็นคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองระดับห้องเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ ดังนี้

1. ได้องค์ประกอบของกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2. ได้รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

3. ได้ผลการประเมินรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

4. รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป